



## כשרות המאכלים והמטבח – שיעור 1 דיני בשר בחלב חלק א

שני נושאים מרכזיים בהלכות אלו:

**הרחקות:** איסורי תורה וגזירות חכמים להישמר ולהתרחק ממאכלים מסויימים, וסייגים שהוסיפו חכמים כדי לשמור שלא יוצר מפגש בין האסור למותר.

**דינים:** לאחר שנוצר מפגש בין האסור למותר, יש פרטי דינים מתי לטעם האסור יש כח להשפיע ולאסור ומתי אין בו כח לאסור.

בתחילה נתמקד בעיקר בדיני ההרחקות ולאחר מכן על הדינים בס"ד:

### הרחקה א' – בשר בחלב

#### איסור בשר עם חלב

**מהתורה:** התורה כותבת בשלושה מקומות את הצווי הבא: "לא תבשל גדי בחלב אמו", ולומדים מכך: בשר בהמה טהורה עם חלב בהמה טהורה אסור בבישול, באכילה, ובהנאה. כלומר עצם הבישול אסור, ואם בישלו אותם יחד, אסור לאוכלם ואסור להנות מהם. אבל מהתורה מותר לאכול בשר עם חלב שלא התבשלו יחדיו. וכן מותר לאכול בשר עוף או חיה עם חלב.

**גזירת חכמים:** חכמים אסרו לאכול את כל סוגי הבשרים (גם של חיה ועוף) עם חלב, גם כשלא התבשלו יחדיו (טוש"ע יו"ד סי' פ"ז א-ב).

#### חיזוקים לאיסור

איסור בשר בחלב שונה משאר האיסורים שהם תמיד אסורים, אך בשר כשלעצמו הוא מאכל מותר וכך גם חלב. וכיון שכך אנשים עלולים להגיע לאכילת בשר עם חלב. ועל כן קבעו חכמים כמה הרחקות בין בשר לחלב כדי למנוע מכשול חמור זה.

א. הפרדה בין מאכלי בשר למאכלי חלב – אין לאכול מאכלי חלב ומאכלי בשר על שולחן אחד בזמן אחד (שו"ע סי' פ"ח).

ב. שלא להשתמש באותם כלים ובאותם מאכלים לבשר ולחלב (שו"ע סי' פ"ט סעיף ד).

ג. איסור אפיית פת בשרית או חלבית – אסור לאפות פת חלבית או פת בשרית כשלא ניכר על הלחם שהוא בשרי או חלבי (שו"ע סי' צ"ז).

ד. חיוב המתנה בין אכילת בשר לאכילת חלב – אין לאכול בשר וחלב בזה אחר זה מיד, כפי שיבואר להלן (שו"ע סי' פ"ט).

#### הפרדה בין מאכלי בשר למאכלי חלב בשולחן האוכל

קבעו חכמים שאסור לאכול על שולחן מאכלי חלב בשעה שיש על השולחן מאכלי חלב, וכן אסור לשני אנשים לאכול על שולחן אחד זה בשר וזה חלב, אבל מותר להניח בשר וחלב זה לצד זה לא בשולחן האכילה ובלבד שיזהרו שהבשר והחלב לא יתערבו ממש (סי' פ"ח סעיף א).



## כשרות המאכלים והמטבח – שיעור 1 דיני בשר בחלב חלק א

טעם האיסור, מתוך ההרגל, תוך כדי אכילת הבשר יבואו לאכול את מאכלי החלב, וכן להפך. מתי כן מותר? כששני אנשים אוכלים ואין חשש שיבואו לאכול זה מזה, ויש שלושה אופנים שבהם אין חשש שיבואו לאכול זה מזה:

**כשלא מכירים:** שני אנשים שאינם מכירים אחד את השני, מותר להם לאכול על שולחן אחד, זה בשר וזה גבינה, כיון שאינם מכירים לא יבואו לאכול אחד מהשני.

**כשיש היכר:** מותר לשניים המכירים זה את זה לאכול על שולחן אחד זה בשר וזה גבינה אם הם מניחים היכר ביניהם – כלומר שיניחו משהו שלא אמור להיות שם, וישמש להם תזכורת לא לאכול אחד מהשני (ס' פ"ח סעיף ב).

**שמירת מרחק:** כאשר שניים יושבים ליד שולחן אחד במרחק כזה שבהושטת יד רגילה אינם יכולים לאכל זה מזה, אין את החשש שיבואו לאכול אחד מהשני, כיון שעד שיקום לקחת מהאוכל של חברו, יזכר שאסור לו (ס' פ"ח פתחי תשובה סק"ג וכן מובא בפוסקים).

### שלא להשתמש באותם כלים ובאותם מאכלים

קבעו חכמים שאסור לאכול בשר וחלב על אותה מפה, אלא יש לנקות ולכבס את המפה בין השימוש הבשרי לשימוש החלבי ולהפך, וטוב לייחד מפה לאוכל בשרי ומפה לאוכל חלבי. וכן לחם או שאר מאכלים שבאים במגע ישיר עם האוכל, מה שנאכל בארוחה בשרית אסור באכילה עם חלב ולהפך (ס' פ"ט סעיף ד. ועיין בקיצו"ע ס' ט, אות ז-ח).

### איסור אפיית פת חלבית או בשרית

גזרו חכמים שלא לאפות פת חלבית או פת בשרית, כיון שהרגילות לאכול לחם בין עם בשר בין עם חלב, ועלולים להגיע לידי מכשול.

בשני אופנים התירו:

- א. כשעשה היכר בלחם שהוא חלבי או בשרי, דהיינו שחלב או הבשר ניכר בו, או שאפה את הפת בצורה שונה, אך יש להקפיד לעשות את השינוי קודם האפיה, אך לאחר האפיה לא יעזור לעשות שינוי.
- ב. כשהכין כמות קטנה, לדעת השולחן ערוך מה שנצרך לסעודה הקרובה נחשב כמות קטנה, ולדעת הרמ"א מה שנצרך ליממה הקרובה נחשב כמות קטנה (ס' צ"ז סעיף א).